

A MAGYARORSZAGI VASUTI SZEMELYZET ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ KÖZLÖNY

Az istvántelkiek lakásügye.

A Nyugoti főműhelyt áthelyezték az új, istvántelki főműhelybe. A nyugoti főműhely munkásai, több mint 1200 ember, osztályonként költözött az új hajlékba. Az utolsó csapat, 450 ember szeptember 25-én költözik át és ekkor az egész műhely ismét együtt lesz az új ipartelepen.

Az csak természetes dolog, hogy a nagy iparüzemeket kihelyezik a főváros területéről. Az új vasuti műhely szép, tágas ipartelep. A Máv. gondoskodott róla, hogy a technika összes vívmányaival föl legyen szerelve. De egyről nem gondoskodott: a munkásairól, illetőleg munkásainak az átköltözés folytán égetővé vált nagy bajáról, a lakásmizériáról.

Pedig ez nagy, igen nagy baj. Akik az istvántelki főműhely munkásai közül a fővárosban laknak, azoknak fordított az életrendjük. Rendszerint a fővárosban dolgozó munkások a városon kívül vesznek lakást és onnan jönnek be a fővárosba dolgozni, az istvántelkiek ellenben a fővárosból kénytelenek naponként kijárni a távolos műhelybe. Ami nagy nehézséggel, idő- és pénzpocsékolással jár. Pedig hát sem pénzük, sem idejük nincs tulságosan vastagon. Igaz, hogy a vasut ad időleges jegyet, de a közlekedés komisz. A villamos megállóhelyétől még negyedóránnyira van a műhely, este pedig jó negyven percig kell várni, míg a vonat indul. Ebédet pedig nem ehet otthon a munkás, ami nagy anyagi áldozattal jár.

Azt mondhatnák, hát miért nem vesznek az illető munkások az új műhely közelében lakást? Hiszen az kényelmesebb és olcsóbb is volna! De éppen itt van a dolog bibéje. Olyan kevés és olyan drága a lakás az új műhely környékén, hogy mind a munkások egyáltalában nem káphat-

nának lakást és aki kap, az kénytelen félbérét a házbér-uzsorának föladdozni. Amióta az istvántelki műhely megnyílt, a legszerényebb munkáslakás bérét is 20—40—60 koronával emelték.

Ez pedig egyedül a Máv. vezetőségének a lelkét terheli az a sok baj és panasz, ami így 1200 munkás nyakába szakadt. Mindenre van gondja a Máv.-nak, csak akkor, amikor a munkások jólétére kellene gondolnia, mond a gondoskodás csütörtököt. A legparányibb szociális érzék sincs meg a mi államvasutunk vezetőségében. A külföldön mindenütt nagy áldozatok árán emelnek munkáslakásokat a vasutársaságok és az államvasutak. Nálunk, úgy látszik, nem is tudja a Máv. vezetősége, hogy a munkások lakni is szoktak és van olyasvalami is a világon, amit munkáslakásügynek neveznek és ami valóban égetően kívánja már a megoldást.

Kötelessége, komoly, elodázhatatlan kötelessége lett volna a Máv. vezetőségének már akkor, amikor az istvántelki műhely építésének a terve megfogamzott, egyszersmind arról is gondoskodni, hogy az áthelyezett munkások a közvetlen közelben megfelelő egészséges és olcsó lakáshoz jussanak. Ezt a kötelességet még áldozatok árán is teljesítenie kellett volna és akkor most az 1200 munkásember nem szenvedne a lakásuzsora alatt.

De teljesítheti a Máv. ezt a fontos és életbevágó kötelességét még most is. És minden anyagi megterhelhetőség nélkül. A nyugbérpénztár központi bizottságának egyik ülésén még a tavaszszal azt az indítványt tette Kellner István munkástársunk, a központi bizottság tagja, hogy a nyugbérpénztár pénzéből építsenek olcsó és egészséges munkáslakóházakat ott, ahol azokra égetően szükség van. Hozzávette még Kellner igen helyesen azt, hogy ezekért

a lakásokért ne követeljenek több lakbért, mint amennyi kamatot a beléjük fektetett tőke a takarékpénztárban hajtana. Ezzel akarta a lakásuzsorának elejét venni.

Ezt a mindenképpen okos és életrevaló indítványt a központi bizottság „elvben” el is fogadta azzal, hogy kiadja véleményezés végett a mérnöki hivatalnak.

Most azután gyakorlatban is megvalósíthatják az elvben elfogadott indítványt. Félév remélhetőleg elegendő volt a mérnöki hivatalnak a tanulmányozásra, már mondhat véleményt. Egyébként mit a fészkes fenét kell még ezt a kérdést tanulmányozni. Telek az új műhely körül van elegendő, pénze is elegendő van a nyugbérpénztárnak, amely hosszú ideig nincs lekötve, azonkívül itt van az az 1200 ember, akinek úgy kell az olcsó és egészséges lakás, mint a mindennapi kenyér.

Hát ne gondolkozzék soká a Máv. vezetősége. Teljesítje kötelességét és intézkedjék haladéktalanul, hogy az istvántelki műhely szomszédságában elegendő számú és megfelelő munkáslakóházak épüljenek!

Mínél tovább halogatják ezt az ügyet, annál nagyobb bünt és mulasztást vesznek a lelkiükre.

A baleset-pörök.

Irta:

Dr. KADOSA MARCEL,
szervezeti ügyész.

III.

Mindenkor tehát csak évjáradék az, amelyet a bíróság a megsérültnek, vagy a sérteléseibe belehalt özvegyének, gyermekeinek megítél. Még pedig olyan módon, hogy a vasut ezt a megítélt évjáradékot havonkénti előzetes részletekben tartozik fizetni. Meglévén állapítva a fizetendő évjáradék összege, azután már a vasutal ki lehet egyezni bizo-

nyos egyösszegű végkielégítésben. Ezt azonban tapasztalt tanácsadó nélkül soha sem szabad elvégezni, mert könnyen a rövidebbet húzhatja a megsérült. A mindig szegény viszonyok között élt munkás előtt esetleg óriási summának tűnik fel az a néhány ezer korona, amelyet a vasut főláján, de a dolgot higgadtan mérlegelő ember rögtön látja, hogy az a talán egészen fiatal munkás, aki az évjáradékát esetleg 30, vagy 40 évig is húzhatná, óriási mértékben megkárosodnék, ha elfogadná a főlájánlott végkielégítést. Ellenben nagyon ajánlatos a végkielégítés akkor, ha fiatalon visszamaradó özvegynek az igényéről van szó. Mert az évjáradék csak arra az időre ítélte meg, amíg az illető csakugyan a baleset áldozatává lett embernek az özvegye. Ujabbi férjhezmenetelével megszűnik a vasut kártérítési kötelezettsége. Ezért, mielőtt fölmerül az ujabbi férjhezmenés gondolata, azonnal ki kell egyezni a vasutal végkielégítésben, természetesen azonban szintén nem ahhoz értő tanácsadó nélkül.

Amikor azonban azt mondom, hogy a bíróság csupán évjáradékot ítél meg, evvel még nem mondtam azt, hogy a bíróság helyesen és a törvény szelleme szerint jár el, amikor ezt teszi. Az 1874. évi XVIII. törvénycikk 2. §-ának 1. pontja azt mondja, hogy a vaspálya-vállalat kártérítési kötelezettsége testi sértés esetében a gyógyítási költségek megtérítésén kívül abban áll, hogy köteles a megsérültet azon vagyoni hátrányokért kárpótolni, melyek a sérülés következtében a sérültre, annak ideiglenes vagy állandó keresetképtelensége miatt vagy keresetképtelenségének csökkenése folytán hárulnak.

Nos hát tegyük föl, hogy valaki valamely baleset következtében elveszíti mindakét lábát. Nem nagy fantázia kell hozzá, hogy ilyesmit elképzeljünk. Sohase fogom elfelejteni azt a Cseh András nevű boldogtalan vasuti munkást, akit olyan állapotban hoztak el hozzám, mint amilyenben a szabók műhelyében látható kabátpróbálásra szolgáló félemleralakok vannak. Amikor fölültették a székre: semmi se lógott le a székről: többől

volt levágva a nyomorult embernek mindakét lába. Hát vajjon ennek az embernek a munkaképtelenségéből bekövetkezett vagyoni hátránya csak abból áll, hogy elveszítette azt a 2 korona 40 fillért, amit naponta keresett? Világos, hogy nem csak az a vesztesége az ilyen szerencsétlen embernek. Ez csak az egyik oldala a dolognak, hogy ezt a pénzt ezentul nem fogja megkereshetni. Azáltal azonban, hogy teljesen magatehetetlen nyomorékká vált: még egyéb hátrányok is érik őt. Az életnek mindennemű viszonyai között olyan hátrányos helyzetbe került, amelynek az ellenértéke pontosan meg nem határozható ugyan pénzbelileg, de végeredményben mégse pótolható másképpen, mint pénzzel. Amikor a fent idézett törvény 4. §-a azt mondja, hogy a kártérítés összegét, a számbavételével a bíró belátása szerint állapítja meg, akkor a legszebb és legmagasabb jogot adja a bírónak, hogy igazságérzetét érvényesítse. A bírónak arra az álláspontra kellene helyezkednie, amely a való életnek megfelel, hogy a vagyoni hátrány, amely mondjuk Cseh Andrást érte, nemcsak az a 2 korona 40 fillér, amelyet elveszített, hanem az is, hogy a baleset folytán minden mozgólata Cseh Andrásnak csak mások segítségével lehetséges és ha csak távoli mértékben is olyan szabadon akar mozogni, mint annakelőtte: ehhez pénzértékű, idegen munkaeőt kell igénybe vennie. Cseh András ezentul nem keresheti föl ha valamit venni akar, olyan könnyen a legolcsóbb bevásárlási forrást, mint amikor épkézláb volt és ha eladni valója van, nem járhat utána, hogy minél kedvezőbb áron értékesítse holmiját. Emberekkel se érintkezhetik, szíveséget se tehet senkinek, amit mások ismét több-kevesebb pénzt érő szíveséggel viszozzanak: egy szó mint száz: Cseh András 2 korona 40 fillérrel nem az az ember többé, mint aki volt épkézláb korában.

Hogy csak megközelítőleg is úgy éljen, az életnek ugyanazt az előnyeit élvezze, mint a megsérülése előtti időben, ahhoz nem elég, ha megkapja a 2 K 40 fillérjét: ahhoz még legalább — mondjuk — 10,000 K tőkére

volna szüksége. Azt pedig senki se mondja, legkevésbé pedig a törvény, hogy Cseh Andrásnak nincsen joga éppen úgy élni, az életnek ugyanazt az örömeit élvezni, mint balesete előtt. Sőt a törvénynek határozottan ez a szándéka, hogy ez lehetővé tétessék. És sehol egy szóval se mondja, hogy nem lehet egyebet megítélni a megsérültnek, mint az elveszett napi keresetét. A bírói gyakorlat egyszerűen félreértette a törvényt, amely a 4. §-ában azt mondja, hogy az elmaradt vagy csökkent keresmények évjáradék alakjában ítélendők meg. Ezzel azonban a törvény csak arról rendelkezik, hogy az elveszett keresmény helyett adott kárpótlás milyen módon fizetessék, de nem mondja azt, hogy egyéb kárpótlás nem ítélhető meg. Sőt a szöveg egyenesen arra enged következtetni, hogy a törvényhozó is gondolt másfajta kárpótlásra, nemcsak arra, amely az elveszett keresményért jár a megsérültnek.

Nyilatkozat.

A szervezet ellenségei és talán az én ellenségeim is, valóságos hálóját szövik a pletykának és rágalomnak. Ez engem nyilatkozatra kényszerít. Röviden, de határozottan kijelentem a következőket:

Ha stréber volnék, megmaradtam volna csendes, türelmes munkásnak, mint sok száz más. Nem mozgódtam volna, legfőleg a talpnyalás műveleténél és simán, nyugodtan, de biztosan haladtam volna előre, mint sok száz más.

Senki sem kényszerített, hogy mozgalmat indítsak, csak lelkiismeretem, meggyőződése és az a szomorú helyzet, amelyben a vasuti alkalmazottak tízezrei szynlődnék.

És megindult mozgalmunk, szépen, eredményesen. Legjobb tudásom és erőm szerint részt vettem benne. A csábítás és a kísértés sokszor közelített meg, de mindenkor visszautasítottam. Azután jött az üldöztetés. Letartóztattak, majd nem hogy haditörvényszék elé állítottak, végre elcsaptak a Máv. szolgálatából, mint egy hűtlen cselédet.

A „Magyar Vasutas“ tárcája.

A hazátlanok.

Jogot a népnek! Hogy szabad lehessen,
Jogot, hogy szeresse a hazát,
Jogot, hogy tudja mért éljen, vagy vesszen,
Ha ellenség támadja igazát.
Oh, mert bitang mindenkor a hazátlan
S mindaz hazátlan, kinek nincs joga...
Mit is szeressen jogtalan hazában,
Ha őt nem védi a haza soha?

A föld urát megvédi a határa,
A hatalmat a fegyver sortüze,
A tanult főnek a tudás a vára,
A gazdagé a törvény betűje.
Öröklött címek adnak gögőt, rangot,
Öklöt emel pénzért száz szolgakar,
És megkondítanak ezer harangot,
Ha egy királyfi születni akar.

De a szegény, az merre, hová menjen,
Őt védeni, milyen érdekbe vág?
Hová forduljon, mily urhoz menjen?
Ott van a tágas, végtelen világ;
Akad koldusbot, terem minden ágon...
Keserű sor, de van egy vigasza:

Hol szívesen fogadnak, — oly határon,
Hol jogot adnak, ott van a haza.

Léha, önző urak, ne sirjatok hát,
Hogy népetek bitang, hazátlan.
Tárljátok ki a népjogok kapuját
S mindenkinek ime hazája van.
Lesz miért élni, lesz miért lelkesedni,
S egyszerre támad hazaszeretet,
Ha nem kolduskéz fog aratni, vetni
A végtelen magyar rónák felett!

Pásztor Árpád.

Bálványrombolók.

Irta: Bíró Lajos.

(Folytatás.)

Akinek Sándor jó lett volna szeretőnek, de aki a leánya férjeül nem akarta őt elfogadni. Aki most is annyira tud még gyűlölni a megsértett hiúsága miatt, hogy elválasztana bennünket egymástól és engem eladna egy hitványnak, egy nyomorultnak. Az anyának csak kötelességei vannak a leányával szemben, mert hiszen a lánya is lesz anya és akkor visszafizet mindent a gyermekének. És ő minden kötelességet elmulasztott velem szemben. Nem tisztelem. Ma-

gam nőttem fel erősnek és tudónak... Én tudom, hogy az a világ, amelyben életem, hazugságokkal és bűnökkel teljes... Én tudom, hogy mi vagyunk az igazak, a jók, a tiszták, mi, akiket kitaszítottak onnan. Én tudom, hogy én többet érek, mint azok az asszonyok, akik előkelők, fényesek, ragyogók, akiket törvény köt össze valakivel és akik megcsalják azt a valakit. És akiket azért megölnék abban az erkölcsös társaságban. És többet érek azoknál is, akik tisztességesek, de hazug ajkakkal esküdtek szeretetet. Akik nem csálnak, de szeretet nélkül lesznek anyákká. Én tudom, hogy nem vesztettem semmit azzal, hogy ki vagyok taszítva abból a társaságból, mert az én világom napsugaras, éles levegőjű, tiszta világ, az a másik pedig fertőzött és dohos. És én nem tiszteltem az anyámat. Mert csak a vér köt össze vele és az semmi. A lélek: az minden.

Kifáradva hallgatott el. Az öreg pap felháborodva mondta:

— Nem félsz az Istentől?

A leány fanyarul mosolygott.

— Régen nem hiszem én már azt az istent, amelylyel ijeszteni akar Miklós bácsi. Az én Istenem parancsai szerint helyes és jó mindaz, amit én mondok és cselekszem.

A zaklatás nem tántorított meg elveimben és meggyőződésemben, azután is, épp úgy mint azelőtt, kötelességemhez hiven szolgáltam a vasutasok igaz és nemes ügyét.

De újabb veszély fenyegetett. Akik irigykednek és félnek a céltudatos vasutas-mozgalomtól, uton-utfélen azzal akarják befektetni mozgalmunkat, hogy «idegen elemek» dirigálják. Ezen ráfogásnak élet kellett venni. És mikor a többi rendszabályozott munkástársaim benyújtották kérvényüket a visszavétel végett, én sem haboztam és a szervezetben működő összes barátaim tanácsára és tudtával én is benyújtottam a kérvényemet. Még pedig szintén a szervezetben első sorban működő munkástársaim tudtával és tanácsára, művezetői állást kértem. Célnk kettős volt. Ki akartuk kerülni azt a ráfogást, hogy «idegenek» csinálják mozgalmunkat, másrészt pedig módot akartam keresni, hogy a kinevezettek lomha tömegét is megmozgathassuk és besorozhassuk őket a jogért és szabadságért harcolók közé. Ezt persze a nagyharangra kötni nem lehetett.

Egyet kijelenthetek: ellenségeink elérték, hogy ezt a szándékunkat egyelőre meg-hiusítsák. Mert habár a szervező-bizottság utolsó ülésén egyhangulag ellene nyilatkozott, én a kinevezésért benyújtott kérvényemet visszavonom.

És fogok továbbra is mint «idegen» őrt állani a vasutasok érdekei mellett.

Farkas Izor.

SZEMLE.

BELFÖLD.

Szemfényvesztés. A Turtsányi-Breuer-cég nagy mester a szemfényvesztésben. «Szemfényvesztést» csak udvariasságból mondunk. Az általuk nyélbeütött «előkészítő-bizottság», amelybe saját maguk nevezték ki magukat, de ott senki, istenigazában senkit nem képviselnek, egy albizottságot küldött ki. Lapunk egyik utolsó számában rájuk piritottunk, hogy nincs képviselve közöttük se szolga, se munkás, de

még altiszt is alig. Ezen a szépséghibán siettek egy kis szemfényvesztéssel segíteni. A kiküldött albizottságba beválasztották Kiss Miklós munkást. De az előkészítő-bizottságnak előzetes tudtuk és beleegyezésük nélkül választották meg. De kosarat kaptak. Ottjártak a nagy előkészítők Kellner István munkástársunknál, hogy őt nyerjék meg az albizottság számára. Tőle még erősebb kosarat kaptak. Nem maradt más hátra, mint hogy újabb szemfényvesztéssel üssék az előbbinek a kudarcát. Hosszas keresés után találtak végre Vadas János nyugati műhelyi lakatos szemé-lyében egy boldogtalant, aki vállalkozott arra a dicstelen szerepre, hogy abban az albizottságban diszmunkás legyen. De bizony ő benne is törököt fogtak Turtsányiéknél. Mert ez a munkás is otthagya őket és helyette bevezényelték egy Matkovics nevű fejbőlöntő masinát. Kijelentjük, hogy Matkovics Ny. műhelyi lakatos ott nem képvisel más, mint saját magát, a legkevésbé pedig a szervezett vasuti munkások tizezreit. És azzal, hogy vállalkozott a dicstelen szerepre, csak megerősíti munkástársainak föléle táplált azt a véleményét, hogy a nyelvvel akar babérokhoz jutni.

Félreértés. Baráti oldalról figyelmeztetnek bennünket, hogy könnyen félreérthet-nék azt, hogy mi Lorber József fiumei kar-társunk nevét egy füst alatt említettük a többivel az előkészítő-bizottság tagjai között. Sietünk hát, ezt a félreértést kikerülendő, kiemelni, hogy Lorber kartársunk az előké-szítő-bizottságban a demokrata álláspontot képviseli és ő tiltakozott legerélyesebben az ellen, amikor Ujlaki ur Debrecenből a hi-vatalnokok uralmát akarta a szövetségben biztosítani. Lorber Józseftől és Margulit Kál-mántól várja az öntudatos vasutasok szer-vezete, hogy javítsák a szövetség veszedel-mes tervezetét, amennyire csak lehet, és ha látják, hogy hiába harcolnak, hagyják ott az egész kompániát. Ezzel tartoznak a saját becsületüknek, a vasutastársaik érdekeinek.

Kinevezések és kitüntetések a Máv.-nál. Ez a rovat a mai időben, amely bizo-nyos forrongást mutat a Máv. vezetésében is, szinte az állandóság jellegével bír. Ismét ki-nevezésekről és kitüntetésekről számolhatunk be. A kereskedelemügyi miniszter Tolnay Kornélt, a m. kir. államvasutak debreceni üzletvezetőjét a budapest-jobbparti, Uhlarik Béla szegedi üzletvezetőt a debreceni-, végre Stelczel Frigyes m. kir. államvasuti főfel-ügyelőt a szegedi üzletvezetőség üzletvezető-

helyettesét a szegedi üzletvezetőség főnökévé rendelte ki. A király pedig Szájbély Kálmán és Kotányi Zsigmond újonnan kinevezett magyar államvasuti igazgatóknak a magyar királyi udvari tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

Nem akarjuk ezeknek az uraknak az ér-demeit kisebbiteni. Sőt jónevelésű emberek-ként beállunk a gratulálók közé. De tiszte-lettel kérjük: Mit végezhetnének az összes igazgatók, az összes üzletvezetők, az összes főhivatalnokok a szorgalmas, nehéz, de be-csületes munkát végző Máv. alkalmazottak ezrei nélkül? Semmit. Nem volna hát ideje már annak is, hogy ezeket a tizezreket, akik életük, munkájuk erejük legjavát adják a Máv-nak, szintén kitüntetnék — nem kardos egyenruhával és nem új címmel, hanem becsületes és emberhez méltó megélhetés biztosításával.

Nádas Róbert budapesti követői. Ná-das Róbert szombathelyi műhelyfőnök, aki tudvalevőleg le akarta «leplezni» Fabos Vince barátunkat, Budapesten is követőkre talált. Farkas Izor munkástársunk ugyanis, a többi rendszabályozott vasuti munkással egyetemben leirta elbocsájtásának okát és szintén kérte visszavételét a Máv.-hoz, egyben kérte művezetővé való kineve-zését. Erről a kérvényéről tudott előzetesen a szervezőbizottság minden egyes tagja, min-den barátja Farkasnak előre tudta ezt az elhatározását és mindenki helyeselte is, az-zal a megjegyzéssel, hogy ha a kinevezés tényleg megtörténne, az állás elfoglalása előtt nyilvános gyűlésen fogjuk megbeszélni és csak a nyilvános gyűlés beleegyezésével fogadja el Farkas a kinevezést. Az tehát nem képezett titkot.

És most bizonyos oldalról — tudjuk jól, hogy honnan fúj a szél — a szervezet és Farkas becsületét rontó híreket hoztak for-galomba. Hogy Farkas eladta elveit és meg-győződését művezetői állásért; hogy továbbá a vasutasok céltudatos szervezkedésének vége, mert Farkas cserben hagyta a moz-galmat. És ehhez hasonló sületlenséget.

Hogy ezeknek a híreszteléseknek csak egy a céljuk, azzal minden józan ember tisz-tában lehet: a hatalmasan fejlődő mozgal-munkat és szervezetünket akarják károsítani

Szerinte van az is, hogy a házasságban nem a törvény és az áldás a fő, hanem a szeretet. De azt az Istent, amelylyel gyere-keket ijesztenek, amelynek tömjén kell és imádság, azt nem hiszem.

Az öreg pap lesujtva hallgatta a kemény, határozott szavakat. Csak próbaképpen mon-dott még valamit:

— De a jó hirneved . . .

— A jó hírnév? Butáknak és gyengéknek való ez csak. Mit ér az, amit minden hit-vány tönkretethet egy szóval, egy alávaló pillantással, vagy mosolylyal? És mit ér az, ami hazug lehet, ami ingatag, mint egy kártyavár, ami a gyáva és hitvány emberek gondolkodásából alakul? Nincs nagyobb boldogság, mint meghuzódni a világnak egy sarkában és tudni azt, hogy jobbak, neme-sebbek, igazabbak és tisztábbak vagyunk mindannyinál.

A mellékszoba kis ajtaja kinyílt és kilép-tett rajta Balázs Sándor. A hosszas beteg-ségtől sápadt arca tűzben égett. Odalépett az asszonya mellé. Megfogta a kezét és megszorította. Belenéztek az egymás szemébe szeretettel, erős akarattal teljes pillan-tással.

Az öreg pap elálmélkodva nézte őket és idegenkedve kérdezte:

— De hát mik vagytok ti?

Balázs Sándor felelt:

— Bálványrombolók vagyunk. Uttörői va-gyunk egy jövődő új világnak, amely tisztább és igazabb lesz a mainál, amelynek még csak a hajnala dereng. Mi a régi bál-ványokat romboljuk le, a régi erkölcsnek, a régi hitnek a maradványait, amelyek előtt még térdel az emberiség. Mig eljön az új Megváltó, aki megteremti az új világot. A mint eljött a Nazaréti, aki egy omladozó vi-lág felett szintén új világot teremtett. Mi romboljuk a bálványokat. Mi tisztogatjuk a szívekből és az elmékből a régi erkölcs pók-hálóját. Immár túl vagyunk ennek a világnak a problémáin. Mi tudunk olyan igazságokat, melyeket csak halkan, sugva lehet elmondani. Hogy a munka szégyen, megalázás és gya-lázat és hogy eljön az az idő, mikor az em-beriség munka nélkül fog megélni, hogy Isten nevével csalják az emberiséget és tö-mik be a szegények száját, hogy az asszony szabadnak, függetlennek van teremtve és hogy a mai rend békákba veri. Mi tudjuk, hogy az asszonynak semmivel se kell többet vinnie a házasságba, mint a férfinak — még az ártatlanságával sem. Keressük a bálvá-nyokat, amelyeket leromboljunk. Gyanakodva fogadunk mindent, amit igazságnak hirdet a

világ: hátha hazugság. Megvizsgálunk min-den istenséget, hátha kiderül, hogy csak bálvány . . . Még csak a kezdet kezdetén vagyunk. Pedig mi már nevetünk azon, amin a többi emberek könyeznek és zokogunk és lelkesedünk ott, ahol a többi emberek közömbösen mennek el. Megvizsgálunk min-den igazságot: az-e csakugyan. Azon is töprengünk, szükség van-e hitvesi hűségre. Nem volna-e jobb, ha azt mondanók, a sza-bad akarat az Isten, mindenki cselekedjék tetszése szerint . . . Most még azt mondjuk szép: szükséges és nagyszerű dolog a hit-vesi hűség. Holnap talán látjuk már, hogy tévedtünk . . . Most még zűrzavar van . . . De keressük az igazságot . . . Mi vagyunk a bálványrombolók, az uttörők, a martírok. Sokan vagyunk. És eljön utánunk majd egy, egyetlen egy nagy Alkotó, aki megteremti az új morált, aki a lerombolt bálványok helyébe megmutatja az Istent, akit imádni kell.

Elhallgatott a lázas kitörés után. Az öreg pap megdöbbenve, ijedten hallgatta. Nem is értette meg egészen a rapszódikus, viharos beszédet, csak amint az erős, ifjú pár össze-fogózva teljes szépségében és erejében ott állott előtte, úgy érezte, hogy régi Istene nyeng. Hogy ezek a jók és igazok . . .

(Vége.)

azzal, hogy bizalmatlanságot és gyanakodást keltenek a mozgalomban résztvevők ellen és ezzel visszavonást, egyenetlenséget szítanak.

Mosolygással fogadhatnók ezt a hírt, ha nem a szervezet érdekeiről volna szó. Így azonban, a gyengébbek kedvéért, akik képesek volnának felülni a célzatos híreszteléseknek, kijelentjük a következőket:

1. Farkas nem önzésből, hanem a *mozgalom és a szervezkedés érdekében* folyamodott a művezetői állásért. Akik ismerik Farkast, azok tudják, hogy ő egy tál lencsért nem adja el meggyőződését és elvét. Tudják ezt fönt is, tudják lent is. Hiszen most, hogy Farkas nem alkalmazottja a Máv.-nak, egyre azt hangoztatják, hogy «idegen elemek» csinálják a mozgalmat, meg hogy a munkások filléreiből élösködik. Farkas nem hitte, hogy kinevezik és nagy titkot árulunk el, *nem is volt soha ambíciója, hogy művezető legyen.* De amikor a miniszter felhívására a rendszabályozott Máv. munkások benyújtották kérvényüket a visszavétel iránt, akkor Farkasnak erkölcsi kötelessége volt beadni a kérvényt, mert különben azok a bizonyos nagyszájúak azt hirdették volna, hogy Farkas jobb szereti a mostani kényelmes állását, mint a küzdelmes műhelyi munkát.

2. A kérvény elintézése még nem történt meg, még nem nevezték ki Farkast művezetőnek. Kérdés, hogy kinevezik-e egyáltalában. Tehát aljas rágalom, ha arról beszélnek, hogy Farkas eladta magát.

Farkas ezután jelenti ki és joga van a multja után szavainak hitelt követelni, *hogy a jövőben is, akárhogy forduljon a sorsa, éppoly becsületes és őszinte hűve és munkása lesz a vasutasok céltudatos szervezkedésének, mint volt a multban.*

3. Ami pedig a mozgalmat illeti, hát egész határozottan és erélyesen kijelentjük, hogy a *vasutasok igazságos mozgalmát nem egyes emberek csinálták és a mozgalom nem is függ egyes emberektől.* A mi mozgalmunk a vasuti alkalmazottak helyzetéből folyik és mindaddig fönáll, amíg oka és célja van. Nem egyes ember sorsától függ a mi mozgalmunk, Farkas barátunktól sem. Ha egy embertől függne, könnyen lehetne vele végezni. Mi történnék, ha például Farkas hirtelen meghalna? Egy zászlótartót veszítenénk, de a zászló megmaradna és más lépne a helyébe. Az *összes vasuti alkalmazottak képezik a mozgalmat*, nem egyes emberek és egy ember nem csinál és nem ront nagy és erős mozgalmakat.

Ezt a kijelentést vegyék tudomásul ellenségeink, de vegyék tudomásul jóbarátaink is, hogy ha azután valami sötét máju ember valami rágalmat szalaszt ki a száján, hát *tapasszák be a száját.* De alaposan!

Ujnyugbérpénztári rendelet. A nyugbérpénztár ügykezelése egy újabb rendelettel lett gazdagabb. Marx elnökgazgató-helyettes egy nagy visszasságot szüntet meg, amidőn egy hézagát a nyugbérpénztár szabályainak magyarázza a következő rendelettel:

Valamennyi tiszteletteljesnek. Kételyek merülvén fel aziránt, hogy a nyugbérpénztári tagoknak terhére előírt, de általuk még nem törlesztett utánfizetési járulékok, elhalálozásuk esetén, özvegyeik, illetve igényjogosult gyermekeik által is lefizethetők-e, tájékoztató és mihez tartás végett az összes nyugbérpénztári kerületi bizottságokkal közöljük a következőket:

A tag elhalálozása esetén özvegyének, illetve igényjogosult gyermekeinek joga van az elhunyt terhére előírt, de általa még le nem fizetett utánfize-

tési járulékot vagy egyszerre egy összegben, vagy ugyanolyan részletekben, amint ez a tagnak meg volt engedve, lefizetni.

Amennyiben pedig a tagnak jogában lett volna a f. évi jul. 29-én a «Hivatalos Lap»-ban közzétett 124.075. sz. min. rendelet értelmében az utánfizetési járulékok törlesztési idejének meghosszabbítását kérelmezni, ez a jog az özvegyet, illetve gyermekeit is megilleti.

Ha az özvegy, illetve a gyermekek az utánfizetést teljesítik, illetve azt elvállalják, a beszámított idő, igényeik megállapításánál természetesen figyelembe vétetik.

Az utánfizetésnek részletekben való törlesztése esetén a részletek az özvegyi segélyből, illetve nevelési pótlékból hivaltalból levonandók.

Budapest, 1905. július hó.

Az általános igazgatási főosztály:

Marx,
igazgató.

Ez a rendelet korrekt. Mi természetesen igazságosabbnak és emberségesebbnek tartanók, ha az özvegyek és árvák nem tartoznának semmit sem utána fizetni, mert minden krajcár, amit az ugysis nagyon soványka segélyből levonnak, nagyobb nyomori és hosszab koplalást jelent számukra. De a nyugbérpénztár mai szervezete mellett ezen nem lehet segíteni és ezért nem emelünk kifogást Marx rendelete ellen.

Kosarak. Jobbról-balról kapják *Turtsányi-Breuerék* a kosarakat. Az általuk gründolt alamiznaszövetség itt sem, ott sem kell. Undort kelt imitt, haragot amott. A «Polgár» című lapban a *napidíjasok* kijelentik, hogy ők a szövetségben nincsenek képviselve, a szövetség tehát nem kell nekik, az nem az ő szövetségük, nem kell nekik.

A miskolci *Haladás* pedig, ez a bűdös kis lapocská, keményen nekiront *Turtsányi-Breueréknek* és azt a kérdést veti fel, hogy miért éppen ők állanak az előkészítő mozgalom élén. Azután hozzáteszi, hogy a zsirondisták *«megbízás nélkül állottak a nagyvilág elé, mert szerepelni akarnak».* A szövetség ennek a lapnak nem kell.

Nem árulunk egy gyékényen a Haladás-sal, de értjük elkeseredését. Kenyéririgység, rivalitás az egész. Hiszen stréberkedni, talpot nyalni a Haladás emberei éppen olyan jól tudnak, mint *Turtsányiék!* Hát miért nem osztozkodnak becsületesen a koncon? Miért foglalják le *Turtsányiék* az egészet a maguk számára?

Az alamizsna-szövetség ügye.

Mind világosabban bontakozik ki az a tény, hogy az az ugynevezett vasutas-szövetség, amelyet *Turtsányi, Breuer-Barabás* és *Társai* akarnak nyélbeütni, nem csak a céltudatosan szervezett vasuti munkásoknak nem kell, de nem kell a szolgák, altisztek és hivatalnokok nagyobb részének sem.

Biztos tudomásunk van róla, hogy *Turtsányi-Breuerék* az utóbbi időben azzal kezdték «közérdekű» tevékenységüket a szövetség érdekében, hogy *denunciálták a miniszternél a szervezett vasutasokat*, mint «nemzetellenes szocialistákat». Ezt a denúciálást még revolverül is használták föl, hogy az ő szövetség-tervük számára nyerjék meg a miniszter jóváhagyását. Azzal hatottak a miniszterre, hogy szükség van az ő képmásukra szabott szövetségre, mert különben a «házatlan bitangok» táborába terelődnek az összes vasutasok.

És hogy a zsarolás még eredményesebb legyen, a következő kétszínű játékhoz folyamodtak. A miniszter előtt úgy adták magukat, mintha ők joggal képviselnék a Máv. összes alkalmazottait és *mögöttük, mint a generálisok mögött, állana fegyelmezett és engedelmesen az egész nagy vasutas-tábor.* A vasutasok előtt pedig, akik gunyos kacajjal fogadják a kapaszkodók erőlködéseit, úgy tüntetik föl magukat, *mintha ők volnának a*

kereskedelmi miniszter és a Máv. igazgatósága bizalmának a letéteményesei.

Igy csapják be az egyik félt a másik féllal. De minden igyekezetük kárba vész. Jobbról is, balról is kosarat kapnak és a volt radikális sztrájkvezérek előtt csak egy ut áll már, az, amelyik a Keleti Ö. Lajos sorsához vezet. Szerszámai lesznek ők is a bulításnak és elnyomatásnak, szomorú sors, de becsületesen megérdemelték.

Hogy az alamizsna-szövetség ellen vívott harcunkban nem állunk egyedül, örvendeten bizonyítják az alábbi tények. Egy Máv. *hivatalnok*, akinek neve előttünk ismeretes, de azt érthető okoknál fogva nem közöljük, a következő figyelemreméltó és okos levelet küldötte nekünk:

Tisztelt kartársak!

A *Magyar Vasutast* megjelenése óta nagy figyelemmel és növekedő szeretettel olvasom. Jól esett nekem mindig bátor hangja, becsületes törekvése és önzetlen küzdelme a vasutasok érdekében. Hallottam én is azt a kifogást, hogy a Magyar Vasutas és a közeje sereglett vasuti alkalmazottak szocialisták. Ez nem tartott attól vissza, hogy önökkel érzek és lapjukat pártoljam. Én magam nem vagyok ugyan szocialista, de nem is ijedek meg attól a vörös rémtől. Nagy világot felölelő szép eszmének tartom és azt is tudom, hogy a külföldön, Ausztriában, Olaszországban, Franciaországban, Németországban, a Svájcban, Németalföldön stb., mindenütt, ahol erős és hatalmas szervezetük van a vasutasoknak, ott az illető kartársaink mind szocialisták és nagy vívmányokat értek el. Engem tehát önöktől a vörös rémmel elriasztani nem lehet. De nem lehet azzal a másik kifogással sem, hogy lapjuk és szervezetük csak a munkások szervezete és a kinevezetteknek ott nincsen helye. Bárcsak a kinevezettek is olyan szép összetartással képviselnék érdekeiket, mint a munkások, akkor messzebb tartanánk, mint ahol most vagyunk.

Csak azt sajnálom, hogy a *Magyar Vasutas* olyan keveset ír a kinevezett bajairól és sérelmeiről. És ha ír róluk, bizony-bizony néha tévedés is csuszik bele az írásába. Így például abban a cikkében, amit az utolsó számban «*A kerítők*» cím alatt írt. Azt mondja benne, hogy a most előkészített szövetségben a hivatalnokok fognak gyámságot gyakorolni a többi vasuti alkalmazottak fölött. Abból a fölfogásból indul ki a cikkíró, hogy az *összes Máv. hivatalnokok egy huron pendülnek Turtsányi urral és társaival.*

Ez nagy tévedés, amelyet helyre kell igazítanom. Módomban van bejárni az országot és kartársaim közül igen sokkal és igen gyakran érintkezni, ismerem a Máv. hivatalnokok érzéseit és hangulatait. És mondhatom, a *hivatalnokok nagy többsége nem ért egyet a Turtsányi-gárdával és mostani szereplésüket leplezetlen bizalmatlansággal kíséri.*

Mi hivatalnokok *teljesen egyetértünk a Magyar Vasutassal* abban, hogy csak olyan szövetség felel meg nemes hivatásának, ahol *mi* vagyunk az urak és nem a Máv. igazgatósága, mert minden egyes lépésnél konfliktusba keveredhetünk az igazgatósággal és akkor a szövetség ahelyett, hogy használna, még inkább árt nekünk és ahelyett, hogy új erőt kölcsönözne nekünk, méginkább megbénítja az erőnket és korlátozza szabadságunkat.

Ami pedig az előkészítő uraknak a szereplését illeti, mondhatom, a legnagyobb haraggal látjuk az *elvtagadásukat.* De értjük. Ezek a jó urak a mi mult évi nagy harcunkban merültek fel az ismeretlenség és jelentéktelenség szűrkegéből. «Vezérek» lettek, «mártírok». Most hogy visszakapták állásukat, az a veszedelem fenyegeti őket, hogy vissza-

súlyednek a régi szürke jelentéktelenségbe. Csak egy mentheti meg őket és biztosíthatja számukra a befolyást és a — további karriert. Az, ha elhitetik az illetékes tényezőkkel, hogy ők még mindig *vezérek* és a vasutas-tömeg úgy táncol, amint ők fütyülnek. Erre való az egész szövetségesdi-játék. Hízeleg a hiuságuknak, hogy együtt ülnek, komáznak és paroláznak az igazgatóság tagjaival. És a mi legvitálisabb érdekeinket hozományul adják a közöttük és a Máv. vezetősége között kötött frigynél.

Régi elveiket szegre akasztották, régi meggyőződésüket cserben hagyták és most lépcsőnek akarják fölhasználni a mi érdekeinket, hogy a magasba kapaszkodhassanak.

De nem fognak célt érni. Nem vagyunk olyan ostobák, hogy bennünket egyszerűen *elseftelni* lehessen. Előre megjósolhatom, hogy a Turtsányi gárdát éppen ott fogja a legnagyobb kudarc érni, ahonnan a legkevésbé várják: a hivatalnokok részéről...

Igen lekötelnéznek, ha ezt a levelemet a *Magyar Vasutasban* közzétennék. Olvassák sokan a hivatalnokok közül is b. lapjukat és így a levél közzétételével hasznot hajthatnak az igazságnak és az őszinteségnek.

De a nevemet ne tessék közzétenni. Önök nem kell megmagyaráznom, hogy miért. Hiszen a *Magyar Vasutas* megmaradt tisztességes, becsületes lapnak és nem váltotta meg az igazgatóságtól az egészségügyi lapot, mint holmi más «vasutas-lap».

Öszinte tisztelettel

X. Y.

Máv. hivatalnok.

A levelet szószerint közöljük. Örülünk a tartalmának és szeretnők, ha tévedtünk volna és ha tényleg a hivatalnokok többségének a nézetét tükröztetné vissza. Egyébként majd meglátjuk rövidesen.

A reklámorvosok.

III.

Az 1902. évben megejtett hivatalos összeheszlálás szerint, Magyarországon 4904 okleveles orvostudor volt, tehát viszonylag minden 100 ezer lakásra 28,6 orvos jutott. Egyetlen kulturállama sincs Európának, ahol a lakosság számához mérten ilyen csekély az orvosok száma. Azonban az orvosoknak vidékek szerint való eloszlása oly aránytalan, mint sehol másutt a világon. Mig városainkban annyi az orvos, hogy — mint mondani szokták — egyik a másiktól nem tud megélni, addig például Erdélyben, vagy a felvidék egyes részein százezer lélekre sem jut egy orvos. Hogy miért nem mennek az orvosok vidékre, falura, annak igen egyszerű a magyarázata. A vidéki élet igen kicsinyes és a kulturától elmaradott. Az emberek szűk látókörűek és nem kellemes közöttük az élet. A körorvos fizetése csekély és a 20—30 krajcáros látogatási díjak szinte szegénytelen alacsonyok. A legfőbb ok azonban mégis az, hogy ahol az embereknek legtöbbje nyáron mezitláb, télen pedig a viszonyokhoz mérten, hol mezitláb, hol meg bocskorban és rongyokba burkolva jár, ott nincs is szükség orvosra.

Ilyenformán az orvosok akarva, nem akarva a városokban kénytelenek megtelepedni. Budapesten például az egész ország orvosainak több mint egynegyed része, t. i. majdnem 1400 orvos lakik. Hogy ennyi orvos nem tudna tisztességesen megélni még akkor sem, ha Budapest nem szegény, hanem gazdag város volna, azt természetesnek fogja találni minden gondolkodó ember.

Az orvosok legtöbbje szegény szülőktől származik. Mikor az oklevelet megkapják, már rendesen adósság terhe nyomja vállait. Ezt az adósságot a berendezkedés, az instrumentumok, könyvek és a — várakozásnak költsége napról-napra emelik. Végre megtagadják az uzorára dolgozó korona-szövetkezetek a további hitelt, a doktor ur

csak várakozik... várakozik és aztán megjelennek az első ősz hajszálak, de azért még mindig nem tudja előre, hogy fog-e holnap majd annyit keresni, amiből kifizetheti az ebédjét. Ilyen és mondhatom, hogy nagyon szomorú és megindító igen sok derék, képzett és jóra való orvosnak a sorsa itt a fővárosban.

Azt kértem, ki csudálkozhatik ilyen körülmények között azon, hogy az orvosoknak jellemre nézve gyengébbje megfog és azt mondja: «Eb ura a fakó», «Szemesé a világ». Persze, az igazán jellemes orvost a viszonyok mostohasága nem tudja megtörni, de sohase fejejtük el azért, hogy sok orvos van, akit a nélkülözés és a nyomor kergett be a reklámhajhászatba. Hogy aztán egyik, vagy másik orvos a reklámnak, a hazudozásnak melyik módját és melyik eszközét tartja hasznosabbnak és célravezetőbbnek, az aztán már teljesen egyéni dolog. A legfontosabb természetesen az, hogy a közönség figyelme ráterelődjék és feléje forduljon.

Egyik orvosnak például akkora a táblája, mint az egész erkély és a táblán lévő betűk is óriásiak és feltűnőek, míg a másik nem elégszik meg egy táblával, hanem a kapunak mindakét oldalára kiszegesztet egyet-egyét, sőt, ha véletlenül sarokházban lakik, akkor minden sarkon is van egy tábla, sőt ismeretek olyan orvost is, akinek még a szomszédos utcában is van figyelmeztető táblája, hogy ő hol lakik és mikor rendel.

Az orvosoknak nincs ugynevezett törvényes szervezetük. Mivel tehát senki és semmi nem feszélyezi őket, persze kiírják a táblájukra mindenféle tücsköt-bogarat. De a közönség nem érti ezt a dolgot és hisz a tábla hamisságainak. Az ügyvédeknek van kamarájuk és minden ügyvédnek a tábláján csak ennyi van: «köz- és váltó-ügyvéd». Ellenben csak kevés orvosnak a tábláján van ilyen egyszerű felirat: «Orvos rendel d. u. 2—3-ig». A legtöbb táblán rajta van, hogy: «Med. univ.», sőt ez még magyarra is levan fordítva ilyenformán: «az összes gyógytudományok tudora». Ha egy egyszerű vasutas két ilyen táblát lát, bizonyára az gondolja magában: az egyik csak orvos, a másik pedig az összes gyógyító tudományokból doktor. Nohát szolgáljanak e soraim felvilágosításul. Minden magyarországi doktor egyformán doktor, akármi is van a táblájára írva. Egyiknek éppen azokból a tárgyakból kell szigorlatot tennie, mint a másiknak és minden orvosi oklevél teljesen egyforma.

De hát az ilyen dolgokat tudni kell és éppen az indít eme cikkek megírására, hogy a vasutasok ne maradjanak e tekintetben tájékozatlanságban.

A főváros utcáin akárhány olyan táblát lehet látni, amelyikre rá van írva: «orvos, sebész, szemész, szülész, női- és gyermekorvos», mintha bizony nem minden orvos volna orvos, sebész stb. Szóval röviden ismételtem, egyik és a másik oklevél között nincsen semmiféle különbség, hanem igenis van különbség az egyik orvosnak haszonlése, tévutra vezető szándéka és a másiknak önzetlen becsületessége között.

Se szeri, se száma aztán a mindenféle címnek és rangnak reklámcélokra való felhasználása. Azelőtt igen divatos volt, hogy kiírták a táblára: „tiszti. orv.” vagyis tiszti orvos, pedig ezek az urak nem voltak tiszti orvosok, hanem csak tiszti orvosi képesítéssel bírtak. Végre aztán a főváros tanácsa is megsokalta ezt a botrányt és rendelet útján véget vetett neki. Vannak aztán olyan orvosok is, akik a középiskolákban az egészségtant tanítják. Ezeknek a címe is sok mindenféle visszaélésre adott okot és alkalmat.

Egy igen eredeti reklámról is meg kell itt emlékeznem. Van a fővárosban egy orvos, aki azelőtt rajztanító, vagy micsoda volt. Mikor orvosi oklevelet szerzett, állásáról nem mondott le, hanem tovább tanított. Recept papírára pedig rá nyomatta: «X. Y. orvos, tanár». Ez az ember csakhamar hirhedt or-

vossá lett nemcsak azon városrészben, amelyben lakott, hanem az egész fővárosban. Tömegdek sok galibát csinált tudatlanságával, de az emberek hitték neki. Egyszer aztán az egyik kerületi orvostársaság vacsoráján kézzől-kézre járt a megtevesztésre oly annyira alkalmas receptpapírja. Mikor én ezt megláttam, a népnek felvilágosítására magírtam a «Friss Ujság»-ban, amelybe én akkoriban orvosi dolgokról szoktam írni. Mondhatom, ennek az elbánságnak meg is volt a jó eradménye, mert az illető orvos majdnem sirva könyörgött, hogy ne bántsam tovább, ő ilyeneket többé sohasem fog tenni.

Az sem utolsó dolog, hogy valaki kiírja a táblájára, hogy ő «megyei tb. főorvos», azaz tiszteletbeli főorvos. En már megettem kenyeremnek javát, de azért mondhatom, hogy fogalmam sincs arról, hogy mi az a tiszteletbeli főorvos és miféle uton-módon és protekcióval lehet az ilyen címhez hozzájutni.

Hát még, aki «királyi tanácsos». Ez hozám csak jó kamatot! A király ugyan nem kíváncsi a tanácsára, de az együgyű közönség csakugy özönlik az ilyen nagyságos urhoz, akár van tudománya, akár nincs. Van a fővárosban egy ilyen tanácsos ur, akit az orvosi lapok tudatlanságáért ugyancsak kifiguráztak, de azért a rendelő intézete állandóan annyira tömve van, hogy alig lehet benne megmozdulni. A betegek pedig úgy szólitják, hogy: «Tanár ur!» És ő ezt a jogtalan címzést el is fogadja.

Az orvosi reklámnak száz és száz faja van a fővárosban elterjedve és mondhatom, a mi közönségünk olyan naiv, hogy majdnem minden esetben lépre megy. Hiszen még olyan orvosról is van tudomásunk, aki az orvosi címjegyzékbe ezt iratta: «Ő fensége, a bolgár fejedelem legmagasabb köszönetének tulajdonosa». No ez már valóban kacagtató!

Nem folytatom azonban már tovább, hanem befejezem a reklámorvosokról való rövid ismertetésemet. Legyen szabad reménylenem, hogy a vasutasok okultak a mondottakból és ezentul elkerülik a reklámorvosokat, akik csupán néhány garasukra spekulálnak, de egyáltalán nem törődnek azzal, hogy meggyógyul-e a beteg vasutas, vagy sem!

Dr. Bród Miksa.

A széthuzás.

Ismét egy memorandum került a kereskedelmi miniszter elé. Ezuttal az altiszteknek valami országos értekezlete fogalmazta meg és terjesztette Vörös László elé! Az emlékiratot *Ajtay* Sándor jegyezte mint elnök és *Vilányi* Árpád mint jegyző.

Az emlékiratnak azt a részét, amely a követelések, pardon: alázatos kérelmeket tartalmazza, a következőkben közöljük példaadás kedvéért:

Nem a nagyravágás, hanem elkeserítő szolgálati és társadalmi visszás helyzetünk, amely szolgálataink teljesítésében is hátráltat, késztet bennünket arra, hogy alázattal kérjük Nagyméltóságodat, kegyeskedjék a jelenleg:

művezetők,
kompintézók,
állomás-előjárók,
állomásfelvigyázók,
mozdonyfelvigyázók,
távírázók,
kezelő-altisztek és
iroda-altisztek

elnevezés alá foglalt altiszteket

1. A magyar királyi államvasutaknál érvényben levő altiszti rangsorozatból kiemelni és a hivatalnoki és altiszti rangsor közé ékelendő, egységes és összesített *segéd-tiszti* rangsorba besorozni.

2. Méltóztassék a segéd-tiszteket és családját a *II-ik kocsiosztályban* való utazhatásra följogosítani.

3. Méltóztassék intézkedni, hogy a segéd-tiszti kinvezésnél, kvalifikáció tekintetében is közelebb

hozassék a segédtsízi státus a hivatalnokokéhoz; kérjük ecéltól, hogy a már szerzett jogok érvényben tartása mellett, ezentul a 6 középiskolai végzettség feltétlenül megköveteltessek.

4. Méltóztassék intézkedni, hogy a segédtsízek az eddig természetben szolgáltatott ruha helyett, Nagyméltóságod bölcs belátása szerint megállapítandó ruhadátányban részesüljenek és egyenruházati megkülönböztetésünk akként szabályoztassék, mint az a m. kir. posta-segédtsízt és postatiszt közt szokásban van.

5. Méltóztassék engedélyezni, hogy a lakáspénz a segédtsízek részére a kezelőnök lakáspénzének megfelelően szabályoztassék és természetben való lakás élvezése esetén a lakbérkülönbözet megadassék.

6. Végül a segédtsízi rangfokozatokat a posta- és távirda-segédtsízi rangfokozatok elnevezéseinek megfelelőleg kérjük szabályozni.

Méltóztassék figyelembe venni, hogy alázatos kérelmünkben felsoroltak az államvasutakra semmi anyagi áldozatot nem rónak s ugyszólván csupa formai dolgokra szorítkoznak, amelyek törvényhozási intézkedéshez sincsenek kötve és szinte első sorban maguk az államvasutak és közvetlenül a szolgálati érdekek és csak másodsorban szerény személyünknek szolgálati és társadalmi érdekét szolgálják, sőt következményeiben az intézetnek a hivatalnoki fizetéseknel tetemes megtakarításokat eredményezhetnek.

Végül bátorokodunk nagyméltóságod becses figyelmét arra is felhívni, hogy a kérelmezett segédtsízi rangfokozat a hivatalnoki kart is sokkal közelebbről érinti, mint ahogy első pillanatban látszik. A jelenlegi viszonyok között ugyanis a hivatalnok-jelölt érettségizett ifju, mint állomásfelvigyázó-gyakornok kezdi pályáját és kénytelen évekig ugyanazt az egyenruhát viselni, mint a személyvonatokhoz beosztott fkező.

Ez a körülmény a hivatalnoki kar tekintélyével semmiképpen sem egyeztethető össze. Ilyenformán e tekintetben is hézagpótlást jelent alázatos kérelmünk teljesítése.

Ez jó példaadásnak. Ugyanis jó példája annak, hogyan nem kell és nem szabad mozgalmakat csinálni. Ha jövőben altiszt helyett segédtsízt lesz az urak címe és ha olyan uniformist kapnak, mint a posta- és távirda segédtsízek, nem pedig olyant — borzasztó még elgondolni is! — mint a — fkezők, akkor boldogok és megelégedettek lesznek. Akkor családjukkal együtt emberhez méltóan meg tudnak élni, gyermekeiket tisztességesen föl tudják nevelni, meglesz polgári joguk és szabadságuk.

Nem így, urak, nem így! Becsületesen meg kell mondani, mi fáj, és őszintén meg kell jelölni az orvoslás módját, nem pedig a cím- és rangkórságot legyezgetni és táplálni. A céltudatos szervezkedés majd a helyes utra téríti a nagyravágyó altiszt, akarom mondani: a segédtsízi urakat is.

A kalauzok memorandumában megnyilatkozó testvéri irigység ellen Lehel Vince főkalauz, ez a talpig derék és becsületes kartársunk, a következő nyilatkozattal fordul:

Küzdelem a létért!

Minden embernek kötelessége, hogy minden lehető elkövesse arra nézve, hogy a mai sanyaru viszonyok között családjának megélhetését tisztességes uton előmozdítsa. Ezt az emberi jogot senki kétségbe nem vonhatja, annál nagyobb azonban a felháborodás, mikor azt látjuk, hogy egyesek avagy csoportok többi embertársaik rovására akarnak némi előnyöket elérni s haszonlesésből legyalázzák a többieket akkor is, mikor arra csunya hízkelkedésnél egyéb okuk nincsen.

Ezt az eljárást tanusította nemrégiben a Máv. 6 mozdonyvezetője is. Ha nem ismernék vasutastársaim őket, ideiktatom nevüket: Garai János, Petheő Tivadar, Koller János, Kovács Gyula, Hegedűs Sándor és Führ Kálmán.

Ez a 6 jeles ur az összes mozdonyvezetők nevében a kereskedelmi miniszterhez emlékiratot nyújtott be, helyzetük javítása érdekében.

Eltekintve attól, hogy legalább a vidéki mozdonyvezetők nevében nem voltak jogosítva beszélni, kérdem: mi célja volt annak, hogy az emlékiratban jegyalázzák a többi vasutasokat, különösen az utazó

altiszteket, azt állítván róluk, hogy a Máv. ezen testülete műveletlen és kvalifikálatlan? S micsoda gyalázatos kenyéririgység az, mikor az emlékiratban azt mondják, hogy ezek az emberek — t. az altisztek — mégis 4—5 évi szolgálat után 1200 korona fizetést kapnak. Szent Kleofás! Micsoda horribilis összeg! De arról elfeledkeznek, hogy sokszor 15—16 évi várakozás után kapják meg ezt az összeget, míg a mozdonyvezetők ugyanannyi idő alatt 1800 vagy 2000 K évi fizetést kapnak. S ez ok arra, hogy bennünket legyalázzanak?

Erre a kérdésre feleljen az a hat férju, kinek nevét főntebb leszögeztük, hadd lássák az összes vasutasok, hogy vannak közöttük olyanok is, kik haszonlesésből arra is képesek, hogy többi társaik bőrénél lenyuzását kérjék a minisztertől.

A Budapest ny. p. u. vonatkisérők nevében

Lehel Vince, főkalauz.

Aláírjuk Lehel kartársunk minden szavát. A becsületes szervezkedés majd megszünteti ezeket a bajokat is.

Pártokról és elvekről.

— A keresztény-szociálisok. —

A klerikális pártoknak nagy a hatalmuk és mérhetlen a befolyásuk a hozzájuk közelálló tömegre. Az az uralom, amit a vallás a lelkeseknek a lelkek fölött biztosít, pompás eszköznek bizonyult politikai és gazdasági célok elérésére. És mindenütt a világon a papipártok a legszervezettebbek és legmozgékonyabbak majdnem az összes pártok között. (Talán csak a fényes fegyelmezett-ségű szociáldemokrata pártok mulják felül szervezetség dolgában.)

És mégis van határa a tisztán klerikális pártok hatalmának és befolyásának. Ott, ahol a szociális, társadalmi berendezkedés folytán a tömegek anyagi helyzete annyira rosszabbodott, hogy elviselhetetlen, ott a vallás eszközeivel csupán, a szentelt vízzel és a kenetteljes szóval nem boldogul a klerikális agitátor. Ahol a kisiparos a nagyipar retentő versenye alatt összeroskad és eddig féltékenyen őrzött, habár csak látszólagos «függetlenségét» elveszítve, maga és családja nyomorúságát látja, ott hiába minden szenteltvíz és prédikáció.

Azután itt van a politikailag elnyomott és anyagilag kizsákmányolt munkásosztály. Itt sem fognak bizony már a vallásszertartások és a lelki eszközök. A nyomor kiöli a lelkekből az effajta érzéseket. Meg azután a munkás-ság javarésze szociáldemokrata érzelmű és bizony-bizony nem igen sokat törődik a papokkal és a papolásokkal.

Ezen segíteni kellett a klerikális pártoknak, amelyeknek szüksége van a nagy tömegekre és amely nem mondhat le a szegényekről és nyomorgókról sem. Ezért azután a vallás által nyújtott befolyás mellett holmi szociális programot is szűrték össze a klerikális fővezérek és elnevezték ezt a programot keresztény-szocializmusnak. Mivel pedig a nagy tömeg bizalmatlan a mágásokkal és főpapokkal szemben, akiknek a nagy vagyona, kényelmes, fényes élete, éles, véres ellentétben áll a munkálkodó milliók lelket-törő, testetlő nehéz munkájával és sanyaru, sőtét nyomorával: — csináltak külön pártot is a szegények számára — a keresztény-szociális pártot.

Ez azonban nem más, mint a nagybirtokosok és főpapok pártjának a népies fiókja. Aminthogy nagy ruhaüzletekben van külön elkerített rész a szegények számára, ahol olcsóbb pénzen uraságoktól levett ruhákat kaphat a legszegényebb is, azonképpen a klerikális pártok is csináltak ilyen népies osztályt, a keresztény-szociális pártot, ahol a szegény nép is kaphat uraságoktól levett elveket és meggyőződéseket.

Nézzük csak rövidesen ennek az irányzatnak a programját. Első sorban persze a keresztény szeretet áll, amelyről azt állítják, hogy a kizsákmányolást és az elnyo-

matást meg fogja szüntetni. A baj csak az, hogy ezt a keresztény szeretetet csak a szegényekkel szemben hirdetik, akik az elnyomatás és kizsákmányolás tárgyai. Miért nem kényszerítik a keresztény szeretet szerint való cselekedetre a keresztény-szociális párt nagyvagyonu és nagybefolyásu protektorait: a főurakat, főpapokat és gyárosokat. Itt eredményesebb munkát végezhetne a keresztény-szociális párt, mert hiszen ezek az urak gyakorolják az elnyomatást és a kizsákmányolást. Ha itt, ezeknél az uraknál akarná és tudná a keresztény-szociális párt a keresztény szeretet parancsolatait keresztül vinni, akkor talán megszűnne az a barbár állapot, hogy a főuri és főpapi birtokokon úgy kénytelenek élni a keresztény felebarátok százazrei és milliói, hogy az állatoknak az istállóban és az akolban jobb a dolguk. És akkor talán megszűnne az a megszegyénítő és veszedelmes állapot, hogy a keresztény (és más vallásu) nagybirtokosok emberuzsorája folytán évenként 200,000 ember hagyja el ezt a hazát és keres más, jobb hazát messze tengereken túl.

Ebből könnyű megállapítani, hogy a keresztény-szociális párt kereszténysége egyoldalú. Csupán a szegényektől követeli meg a keresztény szeretet és türelmesség gyakorlását; a gazdagoktól a kizsákmányolás és elnyomatás korlátozását, pláne megszüntetését nem is kívánja.

Ami pedig ennek az irányzatnak a szociális oldalát illeti, ott is sajátos ellentmondásokkal találkozunk. A tönkremenő, pusztuló kisiparost és kigazdát az antiszemitizmus, a zsidógyűlölet terjesztésével akarja hálójába keríteni. A kisiparos, kiskereskedő és kigazda érzi, hogy pusztul, érzi, hogy a nagytőke versenye öli, fojtogatja. Már most a helyett, hogy az egész nagytőke elleni harcra bírná, ama nagytőke ellen, amelynek sem faja, sem vallása, sem hazája nincsen, a keresztény-szociális párt csak a zsidók és pedig nemcsak a gazdag, hanem a szegény zsidók ellen uszítja az elkeseredett, szenvedő kisembereket. Ez már egymagában nem őszinte és nem becsületes eljárás.

De a keresztény-szocialisták még tovább mennek. A fővezérek nagy garral hirdetik ugyan a zsidógyűlöletet, a hiveik gondolat-nélküli tömegét a zsidók elleni gyűlöletre nevelik, de maguk külömbiséget tesznek zsidó meg zsidó között. A szegény zsidókat üldözik, a gazdag zsidókkal pedig üzleteket csinálnak.

Ezt csak két példával kívánom bizonyítani. Amikor Lueger, a bécsi keresztény-szociálisok főnöke, Bécs polgármestere lett, első látogatása Rothschildnak, a dusgazdag zsidó tőkepénzesnek szólt. És amióta Bécsben a keresztény-szociálisok az urak, azóta zaklatják a szegény zsidó házalókat, de a gazdag zsidókkal kölcsönügyleteket bonyolítanak le, egyéb üzleteket kötnek velük és az adózó nép filléreit a gazdag zsidók zsebébe terelik.

Van magyar példánk is. Hiszen van már magyar keresztény-szociális párt is, vagy mi a csuda. A vezére és látható feje ennek a pártnak gróf Zichy Nándor, főhercegi rangban, akiről egyik hive haragjában azt mondta, hogy úgy beszél a felséges néppel, ahogy odahaza a béreseikkel szokott beszélni. Ez a gróf Zichy Nándor is hirdeti a zsidógyűlöletet. De ő maga az Általános Biztosító társulat igazgatóságában együtt ül azzal a Schosberger báróval, akiről a híres nóta szól, hogy: «erger, berger, Schosberger». És nyugodtan megfér ott azzal a zsidóval és békésen osztoznak a busás jövedelmén ennek a biztosító társulatlak.

A munkásokkal hasonlóképpen bánnak a keresztény-szociálisok, mint a kisiparosokkal. Az elnyomatás és a kizsákmányolás oka a mai kapitalista rendszerben rejlik. Aki őszintén és igazán akar segíteni a munkásosztály baján, annak a kapitalista osztály ellen kell fordulni. Ez azonban a keresztény-szociálisok nem tehetik meg, hiszen a főpatrónusaik, a

főpapok és a mágánások szintén kapitalisták, nagyvagyonuak, szintén kizsákmányolják és elnyomják a munkásságot, akárcsak a zsidó gyáros vagy bankár. A keresztény-szociális pártnak pedig hivatása megvédeni és nem támadni a főpapok és főurak érdekeit. Ez okból azután a legocsmányabb vádakkal és rágalmakkal illeti azt az eszmeirányt, a szociáldemokráciát, amely egyformán fordul a keresztény és zsidó tőkéséek által gyakorolt kizsákmányolás és elnyomatás ellen. El lehet mondani, hogy a keresztény-szociális «munkásmozgalom» sárból él, abból a sárból, amit a «léltudatos munkásmozgalmakra» vet.

És még egyébből. Abból, hogy megrontja, megkárosítja a munkásoknak helyzetük javítására irányuló mozgalmait. Ha valahol sztrájk tör ki, ha a munkások ezrei, tizezrei egy darab kenyérrel, egy parányi joggal többet akarnak maguknak kivívni nehéz harc és súlyos áldozatok árán, a keresztény-szociálisok hátbatámadják őket és nemcsak agyonrágalmazzák, piszkolják a harcolókat, hanem egyenesen letörésükre vállalkoznak, beállanak sztrájktrököknek. Nem kell messze, külföldre mennünk, itt nálunk is találunk elegendő példát ennek a bizonyítására. A pécsi kőmivesek sztrájkjánál, a budapesti gázgyári munkások sztrájkjánál, a vas- és fém munkások nagy, hősi küzdelmének a keresztény-szociálisok alávaló sztrájktrökre vállalkoztak. És pedig a zsidó gyárosok érdekében, a zsidó gyárosok által fölbérelve és megfizetve. És ha a munkások harcai csak újabb könnyeket, újabb szenvedéseket hoztak győzelem helyett, a büne ennek a kudarnak a keresztény-szociálisokat terheli.

Röviden összegezzük: a keresztény-szociálisok éppoly kevéssé jó keresztények, mint becsületesen szociálisok. Nem egyebek, mint a mágánások és főpapok darabontjai, de jó pénzért megvédik a zsidó tőkepénzest is a munkások szabadságharca ellen.

Exul.

VEGYESEK.

Köszönetnyilvánítás. Medek Mátyás munkástársunk ez uton mond köszönetet mindazoknak, kik megboldogult feleségének temetésén megjelenésükkel részvételüknek kifejezést adtak.

Figyelem bizalmiférjak! A szervezett Máv. munkások és ideiglenes alkalmazottak emlékiratának második, több ezer példányban nyomtatott kiadása szintén elfogyott. Kérjük azokat, akik elárúsításra átvettek emlékiratokat, hogy amennyiben fölös példányuk van, azokat haladéktalanul szolgáltassák be a kiadóhivatalnak. Nem szabad annak megtörténni, hogy míg az egyik oldalon keresik az emlékiratot, a másik oldalon eladatlanul van egy tömeg fölös példány. Tehát: *sürgősen leszámolni!*

A Magyar Vasutas kiadóhivatala.

LEVELEZÉS.

Pozsony-rendező. Rohrmann műhelyfőnök urhoz már egyszer volt szerencsénk. Ma akaratunk ellenére ismét foglalkoznunk kell vele. A napokban is a következő eset történt: Egy munkás lakatos minőségben lett felvéve és már évek óta rézműves munkát kell neki végezni. A munka egészségtelen és még a hozzászokott embereket is megviseli, hát még azt, akinek nem is mestersége és hozzá még egészségtelen műhelyben kell dolgoznia. Nevezett munkástársunk megbetegedett. Az orvos olyan szolgálatra való beosztást ajánlott, ahol tiszta levegőn lehet, mire munkástársunk — az orvos beleegyezésével — vizsgáló lakatos állás elnyerése érdekében kérvényt akart benyújtani az üzletvezetőséghez. Elvitte kérvényét Rohrmann urhoz, kérve, hogy azt pártolólággal terjessze fel. A pártolás megtörtént és még pedig

olyan formán, hogy a főnök ur kijelentette, hogy az orvos neve mellé akár a polgármester is aláírhatja a nevét, az neki bliktri. *Ha ő nem akarja, nem lesz belőle semmi.* És ő nem akarja. Hiába kért, könyörgött munkástársunk, hogy 7 éve van az intézetnél és annak a betege s ez mind csak azt eredményezte, hogy a «művelt» főnök «szemtelen disznó», «gazember» stb. jelzővel illette az intézetnél 7 év óta dolgozó nős és családos munkást és végül a szó szoros értelmében kizavarta az irodából.

Az ilyen eljárás csak fokozza a főnök és munkások közti harcot. Nem elég, hogy a Máv. szolgálatában nyomorogni kell, még az ilyen Rohrmann fajta emberek is keserítik a szegény ember életét. De a húr, ha erősen feszítik, elpatlan. Vigyázzanak Rohrmannok, ebből baj lehet.

Brassó. Lapunk mult számában foglalkoztunk az itteni állapotokkal. Mint mindenütt, ahol a munkásság szervezetlen, úgy itt is furcsa módon akarnak a nyomorgók helyzetükön javítani. Ahhoz nincs bátorságuk, hogy személyesen elmondják a főnök urnak, hol és mi fáj, hanem úgy, mint mindenütt, ahol a munkások szanaszét huznak, itt is névtelen levelekkel operálnak.

A levél kézhez vétele után a főnök ur a munkásokat behívatta az irodába, kikérdezte őket, hogy mi a bajuk. A munkások elpanaszolták siralmas helyzetüket és a főnök ur erre elutazott Kolozsvárra, hogy az üzletvezetőségnek jelentést tegyen.

A napokban azután jött egy főhivatalnok Kolozsvárról. A munkásokat felszólította, hogy sérelmeiket bátran adják elő. Ez meg is történt. Kértek a munkások 3 korona napszámot, mely minden napra kijárjon; az egyezményt törölik el, mert ez ugyanis csak a papiroson van. A kiküldött megígérte, hogy amennyire lehetséges, javítani fog a helyzetükön. Majd elvalik.

A multkor megírtuk, hogy a raktári munkások szolidaritásuk révén kivívták a megrovidított munkaidőt. Ebből — sajnos — csak az igaz, hogy csak egy napig élvezték összetartásuk gyümölcsét, mert már másnap éppen úgy kellett 90 kr. napibérért — elbocsátással való fenyegetés mellett — éjjel 12 óráig dolgozni, mint máskor. Szabadjon remélni, hogy ez az állapot nem fog soká tartani.

Érsekújvár. (Fűtőház). Nem is olyan nagy idő mult el azóta, hogy Réti (Roller) Károly mozdonyfelvigyázó uraságával foglalkoztunk. Hígyje el, Réti ur, nem szívesen foglalkozunk önnel; mert van nekünk más dolgunk is. De ha ön így akarja, hát legyen meg a kedve.

Ön azt hiszi, hogy «ugrálásával», pöf-feszkedésével, embertelen bánásmódjával, műveletlenségével sokra megy. Ön rosszul számít. Ha a számárnak jó megy dolga, jégre megy táncolni... Ugy látszik, önnek is nagyon jól megy sora; mert nem lát tovább az orránál, azt hangoztatja, hogy aki önnel akar kikezdeni, az előbb «az ördögökkel birkózzék a levegőben». — Buta fejnek silány az észjárása. Jobb lenne Réti ur, mielőtt valakit leviszkol, önmagát nézné meg.

De törődne — az eb — vele, csak ne «ugrálna» annyira. Ne mutogatná szellemi szegénységét... Hej! pedig nem tudja azt senkisé, ha este lefekszik, reggel mire ébred. Nincsen a sorsa senkinek a homlokára írva; ugyisintén a Réti urnak se nincs. — Lehet még Réti ur is olyan állapotban, mint kedves familiája...

Továbbá azt hangoztatja, hogy csak addig ugrál, még eléri a legmagasabb fizetést. Ez kellene nekünk! Hígyje el Réti ur, annak senkisé örülne jobban, mint mi, fűtőházi munkások.

Most következik a fűtőház kozákja, akinek neve először szerepel lapunkban. Az illető Mitrovác mozdonyfelvigyázó. (Barnum circuszban rendkívüli látványosságnak beillene). Azt a lármát, ordítást lehetetlen leírni, amit Mitrovác véghez visz. De hát nem is csoda; mert magasfoku alkoholista. A na-

pokban bejelentette a fűtőház főnök urnak, hogy fűtőházban sok az öreg, sok a «közveszélyes» ember. Hát úgy van. Vannak jó egy páran, akik a fűtőházban öregedtek meg. Haném azért ne gondolja senki sem, hogy bármelyikük is volna annyira «közveszélyes» mint Mitrovác ur. Már két ilyen öreg munkástársunkat el is bocsájtották olyan cimen, hogy majd kapnak valami kegydíjfelét. Hogy mennyi lesz az, arra mi is kíváncsiak vagyunk. Ha ezt a dolgot Mitrovác ur oldaláról nézzük, akkor a dolog így áll. Vége van az aratásnak. Itt Érsekújvárott meglehetősen termelt árpa is. Mitrovác ur, azaz a sertései nagyon szeretik az árpát... És ez az egész... Ezért akarja Mitrovác ur az öregeket a «közveszélyeseket» láb alól eltenni. Itt vannak már Mitrovác ur híres szállitói. Már megjöttek azok az ugynevezett «gazda» fiuk, akik csak luxusból jönnek vasutára, ősztől tavaszig. Ezeknek hely kell. És Mitrovác kozákkáplár csinál is nekik helyet. Ezek, és még más «valakik» festették Mitrovác ur orrát vörösre. És — még?;! — ... «». Az bizonyos hogy az öregeknek nem telik a 18—20—22 forint havi fizetésből orrvörösítőre, vudki-ra.

Soós számtiszt ur ellen vizsgálat történt. Csodák csodája, a hiányzott ruhadarabok megkerültek. Hogy honnét, az már mellékes. Tehát rendben volt minden, ez a fő és punctum...

Zágráb. Ugy látszik, hogy ennek a helynek már állandó rovatot kell nyitni, mert ott nem elég csak szellőztetni, hanem — ha nem csalódunk — a poroló pálcát is alaposan kell használni. Mult számunkban csak a rendőrségről volt szó, most azonban már saját belügyünkről zeng az ének.

Sok baja ismeretes a betegségyelőző-pénztáraknak. Az illetéket irgalmatlanul levonják. És mit ad érte ez a diszes egyesület? Gyógyszert? Orvosi tanácsot? Azt nem. Hanem kiválasztja a legolcsóbbat és ad egy sereg orvosi gorombaságot, azután meg herce-hurcát. Nagyon jellemző erre a különös gyógymódra nézve a zágrábi helyzet. Ott a folyó évben az Isten tudja honnét és minő protekciónal előszedtek egy sült horvát doktor gyereket, azt megtették pálya-orvosnak, mellőzván több más erre sokkal alkalmasabb, érdemekben megöszült, tiszta magyarsággal beszélő, jóra való orvost. Mert meg kell jegyeznünk, hogy ez az ur egy szót sem tud magyarul és gyógyítja ott a vasuti testvéreinket a maga módja szerint, mint valami állatokat. Mert voltaképpen mit is cselekszik ez az emberke? A terhes szolgálatban megbetegedett kártársainkat üzi, hajtja, nem fogadja el őket betegnek, mindenkit szimulánsnak néz, csak azért, hogy bizonyos kegyeket hajnásszon.

Lehet, hogy azért tesz ez az ur így, mert betegjének 95 százalékával beszélni nem tud, lévén ottani testvéreinknek ekkora százaléka magyar, lehet azonban oka ennek a bánásmódnak az is, hogy csak így érheti el azt, hogy egyes helyi basák megveregessék a hátát, mint ahogy a régi alföldi juhász a puijáját szokta tenni.

A kegyhajhászás gusztus dolga. Nem avatkozunk bele.

De azt már határozottan megköveteljük, hogy beteg testvéreinkkel a meglevő rend szerint tisztességesen és emberhez méltóan bánjanak el, mert az még is tűrhetetlen, hogy a szegény beteget hajkurásszák és a súlyos betegen fekvőtől azt követeljük, hogy a nagy távolságra levő orvosi rendelőhelyet felkeresse.

Azután van még egy igen nagy anomália a mi kis ifju doktorkánk dolgában. Mint már említém, a jámbor egy szót sem tud magyarul. Most azután, ha a vasutasok valamiért folyamodnak, amihez orvosi vélemény kell, — pedig mihez nem kell, — hát természetesen kiadják a kérdéses folyamodványt véleményezés céljából. Most következik a java. Van a pálya-orvosnak egy minden intelligencia híján levő hátramoz-

ditója, aki semmi nyelvet korrektül sem szóval, sem írásban nem bír. Most tessék elképzelni, hogy az orvosi véleményeket ez az alak írja a folyamodványokra a saját eszejárása szerint. A doktor azután aláírja ezeket a véleményeket, melyek rendesen személyeskedők, de ez neki mindegy, mert hiszen nem tudja a jámbor, miről van szó az egészben.

Meggyőződünk róla, hogy zágrábi vasutas testvéreink között nagy a forrongás emiatt a türehtelen állapot miatt, felhívjuk az illetékes tényezőket, hogy változtassák meg a helyzetet addig, míg abból valami nagy baj nem származik, hiszen ez sem kerül pénzbe. — y.

INNEN-ONNAN.

¶ Az angol kormány a munkásokért. Rendkívül fontos törvényjavaslatot fogadott el az angol alsóház a napokban: a munkanélküliek állami támogatásáról szólót. Ez a törvényjavaslat már három esztendő óta vajudik, míg most a Balfour-kormány alatt a megvalósulás stádiumába lépett. Ezer és ezer munkanélküli ember sorsának biztosítása kerül így az állam gondoskodásának ügykörébe. London számos munkaképes, de tétlenségre kárhoztott munkása jut így az állam támogatása révén munkához.

A kétségtelenül fejlett iparu és kereskedelmi Németország már régen mozgalmat indított e fontos szociálpolitikai kérdés megoldására, — eddig eredmény nélkül. Angliáé e téren is az érdem, amely új törvényével új ösvényt hasított a munkáskérdések sok megoldatlan s megoldásra váró mezején.

A törvényjavaslat, amely életbeléptetése után a munkástársadalomra valósággal átalakító hatással lesz, több testület szervezésével kíván a nagyarányú feladatnak megfelelni. Az egyik a központi választmány, a többiek a közigazgatási kerületekben elhelyezendő helyi választmányok, amelyeknek feladata az, hogy kerületükben szigorúan nyilván tartják a munkásviszonyok állását, a munkástöbbséget, vagy esetleges munkáshiányt. A munkanélkülieket a helyi választmány munkához juttatja, ha módjában áll munkaalkalmat teremni számukra. Ha a munkásokat nem tudja elhelyezni, a központi választmányhoz utasítja őket. Ez a központi választmány Londonban székel, nyilvántartja egész Anglia munkásokat foglalkoztató nagy vállalatait, ellenőrzi a helyi választmányok működését s szükségképpen anyagi támogatásban részesíti a hozzáforduló hivatásos munkásokat.

Igy futnak össze e testületekben egész Angolország munkásviszonyainak számai. Így fogják ellenőrizni állami uton a hatalmas iparu Anglia munkásainak jó, avagy rossz sorsát. Így próbálnak Angliában abszolút jó munkásviszonyokat teremteni s így akarják elérni azt, hogy a munkástöbbség rögtön foglalkozáshoz jusson azokban az üzemekben és vállalatokban, amelyeknél bizonyos időben vagy állandóan munkáshiány észlelhető.

E törvényjavaslat új fejezetet nyit meg a szociálpolitikában. Gazdag eredményeit elsősorban Anglia fogja előnyösen kiaknázni s bizonyosan követni fogják e téren Angliát mindamag államok, amelyeket rendezett gazdasági, ipari és kereskedelmi viszonyai egyenesen ráutalnak egy ilyen törvény szükségességére. Magyarország messze mögötte marad Angliának s nálunk hosszú időig csak jámbor óhaj lehet az, ami Angliában már is megvalósult.

Kiadóhivatali üzenetek.

Az utóbbi időben helytelen címzés miatt szám-talan lap visszajött. Kérjük újból munkástársainkat, hogy ha lakást változtatnak, azt egy levelezőlapon azonnal jelentsék be lapunk kiadóhivatalánál. A bizalmi férfiakat pedig kérjük, hogy csak az esetben vállalják el a lakásváltoztatás bejelentését, ha azt legkésőbb kedden este bejelenthetik.

Felülfizetések. Egy kolozsvári munkás 20 fill.

Szerkesztői üzenetek.

Zágráb. A kereskedelmi államtitkár szavai szerint a napokban meg fogjuk kapni az emlékiratunkra vonatkozó választ. Hozzáfüzte az államtitkár még azt a megjegyzést is, hogy meg leszünk vele elégedve. Majd meglátjuk. A többi személyesen.

Érsekújvár. A kérdésekre legközelebb fogunk válaszolni.

Nyugoti fűtőház. Összesen négy levél érkezett. Az egészet egybe fogjuk foglalni és legközelebb egy cikket fogunk belőle faragni.

Istvántelek. Ha azt akarják, hogy a lakástügyben az akció megindíttassék, akkor az önköz megbízottjuknak sem szabad arról az ülésről hiányozni, ahol ez a kérdés tárgyalatik.

„Zombor”. Még mindig nem.

Figyelem, vasutasok!

Rövid idő múlva megjelen

— a —

Magyar Vasutas-Naptár.

Kiadja:

a „Magyar Vasutas” szerkesztősége.

A «Magyar Vasutas-Naptár» csinos kiállításban, zsebnaptár alakban fog megjelenni. Gazdag tartalma és csinos kiállítású naptárunk szórakoztató és oktató cikkeken kívül tartalmazni fogja mindazokat az utmutatásokat és tanácsokat, amelyekre a vasutasélet bármely terén szükség van és így a Magyar Vasutas-Naptár nélkülözhetetlen kézikönyve lesz minden magyar vasutasnak.

Kérjük testvéreinket, tegyenek már most meg mindent, hogy a «Magyar Vasutas Naptár»-t minél szélesebb körben terjesszék.

HIRDETÉSEKET

a 20,000 példányban megjelenő «Magyar Vasutas-Naptár» részére elfogad lapunk kiadóhivatala (VII., Csömöri-út 28. szám.) — A «Magyar Vasutas-Naptár» az egész országban elterjed és az egész éven át forgatják tulajdonosai, tehát a legalkalmasabb eredményes hirdetésre.

Értesítjük előfizetőinket, hogy szerkesztőségünkben (VII., Csömöri-út 28. sz., I. emelet, ajtószám 4.) minden csütörtökön este 7-8 óráig

ingyen jogi tanácsot

kaphat minden előfizetője a MAGYAR VASUTAS-nak.

Vidéki előfizetők levélben fordulhatnak jogi tanácsért lapunk szerkesztőségéhez. A Magyar Vasutas jogtanácsosa KÁDOSA MARCELL dr. (0-utca 48., I. emelet).

Felelős szerkesztő: Farkas Izor.

Laptulajdonos: A magyar vasutas-szervezet.

Bírauc Döme könyvnyomdája Budapesten, VII., Amazon-ú. 6-8

C S E R E.

Mely **kazánkovács** volna hajlandó akár műhelybe, akár fűtőházba **cserélni Moravicára**. Ajánlatok a Magyar Vasutashoz (VII. Csömöri-út 28.) intézendők.

Vasutasok! Munkástársak!

Kávéház-átvétel.

A nagyérdemű közönségnek tisztelettel tudomására adom, hogy a **Csömöri-út és Nefelejts-utca sarkán levő**

Vajda-Hunyad = kávéházat =

átvettem. — Kérem munkásbarátaim szíves pártfogását.

Kiváló tisztelettel

Klein Béla,
kávész.

MIÉRT BUKOTT EL A VASUTAS SZTRÁJK?

Szociálpolitikai tanulmány.

Írta: Rába Sándor.

Ára: 24 fillér.

HAZAFISÁG és NEMZETKÖZISÉG

Írta: Garami Ernő.

Ára: 4 fillér.

Alkotmányt Magyarországnak!

Minő az igazi népképviselő?

Írta: Bresztóczy Ernő. — Ára: 6 fillér.

Kaphatók:

a „MAGYAR VASUTAS” kiadóhivatalában,
BUDAPEST, VII., Csömöri-út 28.

Cimbalmok,

legújabb modellűek, kitűnő zongora-hanguak, dupla acél-szerkezetűek készülnek saját műhelyemben; részletfizetésre és kölcsönképpen is kapható

AZ ÖNTANULÁSI
CIMBALOM-ISKOLA

amelyből megtanulhat mindenki magánosan, tanító nélkül alaposan kottából cimbalmozni. Kapható 10 koronáért

KOVÁCS JÁNOS okl. cimbalomtanárnál

7 Budapest, Erzsébet-körút 5.

— Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Világciikk! „RASOL” Kés nélkül borotvál!

Égészséges!

Kellemes!

9

Olcso!

Egy kgr. ára 30-szori borotválásra helyben 2-40 kor., vidékre 3 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvét 20 fillérrel drágább. Egyedüli készítő:

„RASOL” vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körút 55. sz.

Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárában, VI., Király-utca 12. sz.

A világ legjobb szőrvesztője!

RASOLIN Hölgyeknek ajánlatos!

Egy doboz ára helyben 2 kor., vidékre 2-50 kor. előleges beküldése mellett franco. Utánvét 20 fillérrel drágább. Egyedüli készítő:

„RASOL” vegyipari vállalat BUDAPEST, Váci-körút 55. sz.

Raktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerárában VI., Király-utca 12. sz.